

**ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII
I IRLANDII PÓŁNOCNEJ**

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską



INFORMACJE OGÓLNE

Powierzchnia	244 820 km ²	
Ludność	66 647 112	
Głowa państwa	Monarcha brytyjski – królowa Elżbieta II	na tronie od roku 1952, koronowana w roku 1953
Premier	Boris Johnson	od 24 lipca 2019
Minister Przedsiębiorczości, Energii i Strategii Przemysłowej	Andrea Leadsom	od 24 lipca 2019
Minister Handlu	Liz Truss	od 24 lipca 2019
Minister Spraw Zagranicznych	Dominic Raab	od 24 lipca 2019
Minister ds. Wyjścia z UE	Stephen Barclay	od listopada 2018, kontynuacja od 24 lipca 2019
Ambasador Zjednoczonego Królestwa w Polsce	Jonathan Knott	od kwietnia 2016
Ambasador Polski w Zjednoczonym Królestwie	Arkady Rzegocki	od sierpnia 2016
Najbliższe wybory parlamentarne	Kadencja kończy się w 2022, jednak wysoce prawdopodobne są przedterminowe wybory	
Przynależność do Unii Europejskiej	Członek EWG – w trakcie wyjścia z UE (najprawdopodobniej z dniem 31.10.2019 r.)	

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI MAKROEKONOMICZNE

Wskaźniki/Rok	2015	2016	2017	2018
PKB (w mld EUR)	2 611,924	2 403,382	2 337,971	2 393,692
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	31 500	31 800	32 200	32 400
PKB (wzrost w %)	2,3	1,8	1,8	1,4
Deficyt lub nadwyżka budżetowa (% PKB)	-4,2	-2,9	-1,9	-1,5
Dług publiczny (% PKB)	87,9	87,9	87,1	86,8
Inflacja (HICP w %)	0,0	0,7	2,7	2,5
Bezrobocie (w %)	5,3	4,8	4,3	4,0
Eksport towarów i usług (w mld EUR)	715,874	679,651	704,414	716,689
Import towarów i usług (w mld EUR)	753,050	717,342	731,714	751,693
Bilans handlowy (towary i usługi w mld EUR)	-37,176	-37,691	-27,299	-35,004
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Zjednoczonym Królestwie (w mln USD)	39 186	196 132	101 238	64 487
Inwestycje bezpośrednie Zjednoczonego Królestwa za granicą (w mln USD)	-66 821	-22 516	117 544	49 880

Źródła: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich)

1. Podstawowe informacje

Ustrój polityczny Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej to monarchia parlamentarna, w ramach której funkcjonuje system gabinetowo-parlamentarny.

Pod względem terytorialnym Wielka Brytania jest unią realną poszczególnych części składowych. Wielka Brytania składa się z królestw: Anglii i Szkocji, Księstwa Walii oraz prowincji Irlandia Północna. Formalnie jest to państwo unitarne o silnym stopniu decentralizacji.

Podstawy systemu prawnego stanowią konwenanse konstytucyjne, ustawy ustrojowe, prawo zwyczajowe, zasady ustrojowe oraz krajowe prawo stanowione, a także prawo Unii Europejskiej. Do najważniejszych organów państwa zalicza się monarchę, dwuizbowy parlament i gabinet wraz z premierem. Dla ustroju charakterystyczny jest również system dwupartyjny i związane z nim funkcjonowanie gabinetu cieni.

Rząd brytyjski odpowiada przed dwuizbowym parlamentem westminsterskim, jednak poszczególne kraje posiadają pewną autonomię i własne organy rządowe zajmujące się sprawami lokalnymi.

Brytyjski parlament tworzą Izba Gmin, Izba Lordów oraz z monarcha. Liczba członków izb jest zmienna (obecnie wynosi odpowiednio 650 i 777). Obecnie na czele rządu stoi Boris Johnson, wyłoniony z pozostałych członków Partii Konserwatywnej, ubiegających się o to stanowisko po złożeniu rezygnacji poprzedniej premier – Theresy May z dniem 7 czerwca 2019 r., m.in. na skutek trzykrotnego odrzucenia przez brytyjski parlament umowy wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej, przygotowanej i negocjowanej przez rząd T. May.

23 lipca 2019 r. B. Johnson został wybrany nowym liderem Partii Konserwatywnej – w głosowaniu korespondencyjnym uzyskał poparcie 92 153 członków partii Konserwatywnej (ok. 66%), pokonując swojego konkurenta i dotychczasowego ministra spraw zagranicznych, Jeremy'ego Hunta. 24 lipca 2019 r. B. Johnson

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

objął urząd premiera Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. W związku z tym na stanowiskach ministerialnych nastąpiły liczne zmiany. Rząd mniejszościowy tworzy Partia Konserwatywna, wspierana przez Demokratyczną Partię Unionistyczną. W wyniku przedterminowych wyborów parlamentarnych w czerwcu 2017 r. Partia Konserwatywna posiada w Izbie Gmin 317 parlamentarzystów, natomiast opozycyjna Partia Pracy dysponuje 262 mandatami. Obecny parlament jest parlamentem zawieszonym, w którym żadna partia nie posiada samodzielnej większości. W związku z procesem wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej na przestrzeni ostatnich lat liczne były konflikty pomiędzy partiami jak i podziały wewnątrzpartyjne.

23 czerwca 2016 r. w referendum dotyczącym dalszego członkostwa Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej większość głosujących (51,89%) opowiedziała się za opuszczeniem Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię. Wynik referendum, które miało charakter niewiążący, rządząca Partia Konserwatywna uznała za przyzwolenie na użycie Artykułu 50. (wszczęcie procedury wyjścia z UE) bez zgody Parlamentu. Termin tzw. Brexitu był dotychczas przesuwany za zgodą parlamentu wyrażoną poprzez głosowanie – obowiązujący termin to 31 października 2019 roku.

Wielka Brytania jest członkiem-założycielem Wspólnoty Narodów (Commonwealth), zrzeszającej byłe brytyjskie kolonie, dominia i inne posiadłości. Ponadto jest członkiem Unii Europejskiej – obecnie w trakcie procedury wyjścia – oraz stałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ z prawem weta. Wchodzi także w skład m.in. Rady Europy, G7, G20, NATO, OECD oraz WTO.

2. Sytuacja gospodarcza

Wielka Brytania jest krajem wysoko rozwiniętym z gospodarką o charakterze rynkowym, drugą po gospodarce niemieckiej w UE. W rankingu Doing Business z 2019 r., przygotowanym przez Bank Światowy, Wielka Brytania znalazła się na 9. miejscu wśród 190 gospodarek, tracąc zaledwie dwie pozycje w porównaniu z poprzednim rokiem.

Według publikacji „CIA World Factbook” w 2017 r. struktura dochodu narodowego Wielkiej Brytanii przedstawiała się następująco: rolnictwo: 0,7%; przemysł: 20,2%; usługi: 79,2%.

Usługi, głównie bankowe, finansowe, w tym fintech oraz ubezpieczeniowe, stanowią największy udział w brytyjskim PKB i w tym sektorze Wielka Brytania zajmuje drugie miejsce na świecie za Stanami Zjednoczonymi. Produkcja obejmuje zaawansowane technologie – Wielka Brytania jest uznawana za lidera innowacyjności.

Intensywne, wysoko zmechanizowane i wydajne rolnictwo zaspokaja potrzeby żywnościowe kraju w 60%, przy czym w tym dziale gospodarki zatrudnione jest tylko 1,5% społeczeństwa. Wielka Brytania posiada także bogate złoża węgla, gazu ziemnego i ropy naftowej.

Wpływy z podatków stanowią 37% PKB. W ciągu ostatnich dwóch dekad rząd dokonał prywatyzacji wielu przedsiębiorstw państwowych, odchodząc w znacznym stopniu od zasad tzw. państwa opiekuńczego (ang. *welfare state*).

Polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii opiera się o *Strategię Przemysłową Wielkiej Brytanii*. Celem strategii jest wzmocnienie brytyjskiej gospodarki poprzez wspieranie innowacyjności już na początkowym etapie powstawania kreatywnych rozwiązań, zwiększenie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz inwestowania w badania i rozwój. Strategia skupia się na działaniach mających zapewnić każdemu obywatelowi szansę uzyskania wysokich kwalifikacji, a następnie wysokiej jakości zatrudnienia, które mają prowadzić do wzmocnienia ich siły nabywczej, a w dalszej kolejności do rozwoju brytyjskiej gospodarki. Strategia wskazuje na 5 elementów stanowiących podstawę sukcesu gospodarczego: idee, ludzie, infrastruktura, otoczenie biznesowe oraz miejsca (*ideas, people, infrastructure, business environment and places*).

Gospodarka Wielkiej Brytanii zaczęła spowalniać w wyniku głosowania w sprawie referendum o opuszczeniu UE w czerwcu 2016 roku. Trwały spadek wartości funta brytyjskiego spowodował wzrost cen dla

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

konsumentów i producentów, co miało negatywny wpływ na wydatki konsumpcyjne bez znaczącego wzrostu eksportu.

Zjednoczone Królestwo ma rozległe stosunki handlowe z innymi członkami UE poprzez członkostwo w jednolitym rynku. Obserwatorzy ekonomiczni ostrzegają, iż opuszczenie UE przez Wielką Brytanię zagrozi jej pozycji jako centralnej lokalizacji europejskich usług finansowych. Ekonomiści wątpią jednak, że Wielka Brytania będzie w stanie zachować korzyści uprzednio wynikające z członkostwa w UE bez faktycznej obecności we Wspólnocie.

Handel

Wielka Brytania należy do najważniejszych uczestników handlu międzynarodowego. W 2017 r. była piątym największym importerem na świecie i drugim wśród krajów UE.

Zmieniający się – w związku z rozszerzeniem międzynarodowych łańcuchów wartości dodanej (ang. *Global Value Chains* –GVC) na kraje rozwijające się – model światowych obrotów handlowych spowodował zmniejszenie się jej udziału w handlu światowym. Niemniej jednak, pozostaje jednym z najważniejszych państw pod względem obrotów towarowych, co związane jest z dużymi przepływami bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Oficjalne statystyki handlowe wskazują na znaczne zmniejszenie się udziału Wielkiej Brytanii w światowym eksporcie. W dalszym ciągu natomiast ma ona bardzo duże znaczenie jako importer, zwłaszcza produktów finalnych.

Do najważniejszych sektorów brytyjskiej gospodarki należą: handel hurtowy i detaliczny, transport, usługi związane z zakwaterowaniem i usługi gastronomiczne (18,6%), działalność związana z administracją publiczną, obronnością, edukacją, opieką zdrowotną i pomocą społeczną (18,2%) i przemysł (13,0%).

Handel z innymi krajami UE stanowi 47% brytyjskiego eksportu (w tym 11% do Niemiec oraz po 6% do Francji, Holandii i Irlandii). Eksport do Stanów Zjednoczonych wynosi 15%, a do Szwajcarii – 5%. Jeśli chodzi o import, 51% towarów pochodzi z państw członkowskich UE (w tym 14% z Niemiec, 7% z Holandii i 5% z Francji). Import ze Stanów Zjednoczonych i Chin wynosi po 9%.

Najważniejsze znaczenie w eksporcie do Wielkiej Brytanii mają (wg udziału w 2018 r.):

- maszyny i urządzenia do automatycznego przetwarzania danych – 5,5%;
- części i akcesoria do samochodów – 5,1%;
- meble – 4,7%;
- aparatura odbiorcza dla telewizji; monitory, projektory wideo – 4,2%;
- samochody osobowe – 4,0%.

Najważniejsze pozycje w imporcie z Wielkiej Brytanii to (udziału w 2018 r.):

- samochody osobowe – 13,8%;
- leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej – 5,7%;
- ropa naftowa i kondensaty gazu naturalnego, surowe – 5,4%;
- spycharki, równiarki, koparki, zgarniarki, ładowarki, walce drogowe – 2,7%;
- części i akcesoria samochodów – 2,5%.

Turystyka

Wielka Brytania jest szóstym co do wielkości kierunkiem turystycznym na świecie, z ponad 40 mln odwiedzających w 2018 roku. W 2017 r. 31,93 mld USD zostało wydanych w Wielkiej Brytanii przez zagranicznych turystów. Liczba podróżujących z Europy, głównie z Francji (4,06 mln), Niemiec (3,3 mln), Irlandii (2,9 mln) czy Hiszpanii (2,4 mln), jest większa od osób podróżujących z Ameryki Północnej (3,5 mln). Głównymi kierunkami turystycznymi kraju są Londyn, Edynburg, Oxford oraz Cambridge.

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Inwestycje

Jak podaje Światowy Raport Inwestycyjny UNCTAD z 2019 r. napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Wielkiej Brytanii wyniósł w 2018 r. 64,487 mld USD. Oznacza to spadek w porównaniu z 101,238 mld euro w 2017 r. (o ok. 36% r/r). Jednak dane za 2016 r. (196,132 mld euro) były wysokie z powodu trzech transakcji fuzji i przejęć, w tym przejęcia brytyjskiego SABMiller PLC przez Anheuser-Busch Inbev (Belgia) za 101 mld USD.

Według wstępnych szacunków UNCTAD napływ brytyjskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych osiągnął w 2018 r. poziom 49,880 mld USD, co również stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2017 (117,544 mld USD; o ok. 57,6%).

Wartość BIZ w Wielkiej Brytanii wyniosła w 2018 r. 1 890,384 mld USD, natomiast brytyjskich BIZ – 1 696,529 mld USD.

Brexit budzi jednak obawy niektórych inwestorów co do wyższych kosztów handlu z krajami Unii Europejskiej.

Głównymi partnerami inwestycyjnymi w Wielkiej Brytanii (pod względem przepływów BIZ) są Stany Zjednoczone, Japonia, Jersey, Francja i Luksemburg. Większość przepływów BIZ jest ukierunkowana na sektory energii i odpadów, handlu i napraw, produktów metalowych i maszynowych, usług finansowych oraz działań związanych z usługami administracyjnymi i pomocniczymi.

Brexit i jego konsekwencje

Zdaniem analityków wyjście Wielkiej Brytanii z UE, zwłaszcza bezumowne, jest jednym z największych zagrożeń dla światowej gospodarki w 2019 roku. W poł. stycznia br. brytyjski parlament odrzucił wynegocjowany przez rząd i UE projekt umowy w sprawie Brexitu, a pod koniec miesiąca zaapelował do gabinetu T. May, by skłonił UE do wprowadzenia zmian w kontrowersyjnym mechanizmie awaryjnym dla Irlandii Północnej (tzw. *backstop*).

Przekładanie głosowań w parlamencie i brak jednoznacznych wyników spowodowały wydłużenie okresu niepewności, a tym samym negatywnie odbiło się to na kursie funta brytyjskiego. W lipcu 2019 r. funt brytyjski osiągnął najniższą wartość w ciągu ostatnich dwóch lat, równając się z poziomem z kwietnia 2017 roku. Spadki notowane są również w pozostałych wskaźnikach, tj. produkcja i zatrudnienie.

Pomimo innych możliwości postąpienia w zaistniałej sytuacji, tj. powtórzenie referendum ws. wyjścia z UE, jednostronne wycofanie wniosku przez Wielką Brytanię czy przedłużenie negocjacji, obecny rząd brytyjski zapowiada, że nie bierze pod uwagę innych rozwiązań niż wyjście z UE z lub bez umowy. KE podtrzymuje wcześniejsze stanowisko, iż dotychczas wynegocjowane warunki umowy o wyjściu Wielkiej Brytanii z UE nie podlegają dalszym negocjacjom i zmianom. Niezależnie od scenariusza wyjścia, po 31 października br. można spodziewać się znacznych utrudnień w handlu i transporcie z Wielką Brytanią.

Warto odnotować, że koszty ponoszone w ciągu roku przez Wielką Brytanię w związku z planowanym Brexitem szacuje się na 17,7 mld funtów, czyli około 320 mln funtów tygodniowo. Koszty związane z procesem wyjścia znacznie przekraczają wartość brytyjskiej składki do unijnego budżetu.

W przypadku wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii wydaje się, że negatywne skutki dla Polski byłyby nieco większe niż w przypadku większości pozostałych krajów UE. Wynika to przede wszystkim ze stosunkowo wysokiej dotychczas dynamiki polskiego eksportu na rynek brytyjski, która przyczyniała się do przyspieszenia dynamiki eksportu ogółem. Wzrost eksportu, obserwowany szczególnie od przystąpienia Polski do Unii, to głównie efekt strategii korporacji międzynarodowych obecnych w Polsce. Można przypuszczać, że jednym z celów tworzenia filii w Polsce był właśnie eksport na rynek brytyjski. Ewentualne bariery w eksporcie do Wielkiej Brytanii mogłyby więc wpłynąć negatywnie nie tylko na wielkość eksportu, ale także na napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Udział Wielkiej Brytanii jest w polskim eksporcie znacznie wyższy niż w pozostałych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Ponieważ wymiana handlowa Polski z tym krajem charakteryzuje stosunkowo dużą nadwyżką, mogłoby to wpłynąć na pogorszenie się salda handlu zagranicznego i w konsekwencji salda bilansu obrotów bieżących.

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Backstop

Jednym z kluczowych aspektów negocjacji w sprawie Brexitu jest kwestia granicy oddzielającej Irlandię Północną (część Zjednoczonego Królestwa) od Republiki Irlandii. Wielka Brytania i UE zgadzają się, że jakkolwiek potoczy się Brexit, żadna nowa infrastruktura, ani kontrole nie powinny być obecne na ww. granicy. Tzw. „backstop” to zabezpieczenie mające na celu utrzymanie dotychczasowej sytuacji na granicy w przypadku, gdy Wielka Brytania opuści UE bez odpowiedniej umowy i porozumienia. *Backstop* wiązałby się z utworzeniem tymczasowego pojedynczego terytorium celnego na obszarze Irlandii Północnej oraz utrzymaniem przez Wielką Brytanię bardzo bliskich stosunków z UE na czas nieokreślony. Obecny Premier Wielkiej Brytanii – Boris Johnson, domaga się porzucenia wszelkich planów dotyczących *backstop’u*.

Na chwilę obecną towary i usługi będące przedmiotem handlu pomiędzy dwoma jurysdykcjami znajdują się pod niewielkimi ograniczeniami, ponieważ Wielka Brytania i Irlandia są częścią jednolitego rynku UE i unii celnej. Tak więc produkty nie muszą być kontrolowane pod kątem ceł lub norm. Jednak po Brexicie może się to zmienić – Irlandia Północna i Republika Irlandii będą najprawdopodobniej należeć do różnych systemów celnym i regulacyjnych, co może oznaczać konieczność wprowadzenia kontroli produktów na granicy.

Jednym z rozwiązań mającym na celu zminimalizowanie, bądź uniknięcie tego utrudnienia może być stworzenie i podpisanie kompleksowej umowy handlowej. Jednak obecne warunki stawiane w tej sprawie przez Wielką Brytanię, które obejmują opuszczenie unii celnej i jednolitego rynku UE, sprawiają, że dojście do porozumienia jest to bardzo trudne. Pod uwagę brane są również rozwiązania technologiczne mające na celu usprawnienie kontroli granicznych, jeśli takie miałyby mieć miejsce.

Przyjęcie poprawek utrudniających rozwiązanie parlamentu

Wartym odnotowania jest fakt przegłosowania przez brytyjski parlament poprawek, które w przyszłości mogą utrudnić premierowi rozwiązanie parlamentu. Poprawki, przegłosowane zaledwie kilkoma głosami, zobowiązują ministrów do przedstawiania regularnych (dwutygodniowych) sprawozdań na temat sytuacji w Irlandii Północnej w okresie od października do grudnia br. oraz przeprowadzenia debat nad tymi sprawozdaniami w parlamencie. Poprawki te oraz wynikające z nich działania będą mogły służyć brytyjskim parlamentarzystom jako narzędzia służące do utrudniania i opóźniania Brexitu.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE, które weszły w życie z dniem 1 maja 2004 roku. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe:

- *Umowa o zapobieganiu podwójnemu opodatkowaniu z 16 grudnia 1976 r.*
- *Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z 8 grudnia 1987 r.*

Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji (intra-EU BIT) została wypowiedziana przez stronę polską. Umowa obowiązuje do dn. 22 listopada 2019 roku.

W związku z Brexitem, obecnie przewidywanym na 31 października 2019 r., przewidywane są zmiany w dotychczasowych zasadach współpracy gospodarczej między Zjednoczonym Królestwem a Unią Europejską.

4. Wymiana handlowa Zjednoczonego Królestwa z Polską (dane w mld EUR)

	2016	2017	2018	Dynamika <u>2017</u> <u>2018</u>	I-V 2018	I-V 2019	Dynamika <u>I-V 2018</u> <u>I-V 2019</u>
Eksport	12,296	13,298	13,946	104,9%	5,601	5,917	105,6%
Import	4,682	4,949	5,566	112,5%	2,127	2,155	101,3%
Obroty	16,978	18,248	19,513	106,9%	7,728	8,072	104,4%
Saldo	7,614	8,348	8,379	-	3,474	3,762	-

Źródło: Insigos

Wielka Brytania jest ważnym partnerem handlowym Polski. W ciągu kilku ostatnich lat na przemian z Republiką Czeską zajmuje drugą albo trzecią pozycję na liście najważniejszych kierunków naszego eksportu (w 2018 r. zajęła pozycję 3.). W 2018 r. Polska wyeksportowała do Wielkiej Brytanii towary o łącznej wartości 13,946 mld EUR (wzrost o 4,9% r/r), co dało jej 6,2% udziału w naszym łącznym wywozie.

Najważniejsze znaczenie w eksporcie do Wielkiej Brytanii mają:

- maszyny i urządzenia do automatycznego przetwarzania danych – 5,5% udziału;
- części i akcesoria do samochodów - 5,1%;
- meble – 4,7%;
- aparatura odbiorcza dla telewizji; monitory, projektory wideo - 4,2%;
- samochody osobowe – 4,0%;
- srebro (włącznie z pokrywanym złotem lub platyną) - 3,2%;
- sprzęt do gier towarzyskich – 3,1%;
- samochody ciężarowe – 2,4%;
- mięso i jadalne podroby z drobiu - świeże, schłodzone lub zamrożone – 2,3%.

Wartość importu towarów z Wielkiej Brytanii jest 2,5-krotnie niższa niż ich eksportu. W 2018 r. wyniosła ona 5,566 mld EUR (wzrost o 12,5% r/r), co odpowiadało za 2,4% całkowitego przywozu na nasz rynek. Dało to Wielkiej Brytanii 10. pozycję na liście naszych najważniejszych partnerów w imporcie (7. miejsce wśród rynków unijnych).

Najważniejsze pozycje w imporcie z Wielkiej Brytanii to:

- samochody osobowe -13,8% udziału w 2018 r.;
- leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej – 5,7%;
- ropa naftowa i kondensaty gazu naturalnego, surowe – 5,4%;
- spycharki, równiarki, koparki, zgarniarki, ładowarki, walce drogowe – 2,7%;
- części i akcesoria samochodów – 2,5%;
- wódki, likiery, inne napoje alkoholowe o mocy poniżej 80% - 2,0%.

W obrotach z Wielką Brytanią notujemy pokaźną nadwyżkę handlową, niewiele niższą od nadwyżki z naszym głównym partnerem handlowym, Niemcami. W 2018 r. dodatnie saldo wymiany towarowej z Wielką Brytanią wyniosło 8,379 mld EUR.

W okresie I-V 2019 wartość wymiany towarowej pomiędzy Polską i Wielką Brytanią wyniosła 8,072 mld euro, wykazując tendencję wzrostową w stosunku do analogicznego okresu w roku 2018 (w okresie I-V 2018 wartość obrotów towarowych wyniosła 7,728 mld euro; wzrost o 4,4%).

Wielka Brytania odgrywa ważną rolę w naszej międzynarodowej wymianie usługami (w 2018 r. była 3. najważniejszym odbiorcą usług z Polski z udziałem 7,5%). Ważnymi kategoriami usług w wymianie z Wielką Brytanią są: usługi badawczo-rozwojowe, usługi świadczone przez profesjonalistów oraz usługi techniczne, związane z handlem oraz pozostałe usługi biznesowe (generują one 35% całkowitych przychodów z tytułu eksportu usług do Wielkiej Brytanii), usługi telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne (25% udziału) oraz usługi transportowe (ok. 17,5%).

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Po stronie importu usług Wielka Brytania plasuje się na miejscu 2. z udziałem 8,2% w 2018 r. Podobnie jak w eksporcie dominują usługi badawczo-rozwojowe, usługi świadczone przez profesjonalistów oraz usługi techniczne, związane z handlem oraz pozostałe usługi biznesowe (generują one 35% całkowitych rozchodów z tytułu importu usług z Wielkiej Brytanii). W obrotach usługami z Wielką Brytanią, Polska generuje nadwyżkę, która w 2018 r. osiągnęła 1,4 mld EUR.

Znaczenie Polski w obrotach towarowych Wielkiej Brytanii

Znaczenie Polski w międzynarodowych obrotach towarowych Wielkiej Brytanii jest mniejsze niż Wielkiej Brytanii dla Polski. W 2018 r. Polska znalazła się na 19. pozycji wśród głównych rynków eksportowych Wielkiej Brytanii (z udziałem 1,4%), a wśród wyłącznie krajów unijnych Polska na tej liście plasuje się na pozycji 9. (w tym m.in. za Niemcami, Niderlandami, Francją, Irlandią, Belgią czy Włochami). Większą rolę nasz rynek pełni w imporcie brytyjskim. W 2018 r. Polska odpowiadała za 2,1% całkowitego przywozu do Wlk. Brytanii, co plasowało ją na 11. pozycji (wśród krajów UE na pozycji nr 8). Przed nami znajdują się m.in. Niemcy, Niderlandy, Francja, Belgia, Włochy czy Hiszpania.

Materiał opracowany przez Departament Analiz Gospodarczych oraz Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej MPiT.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Podczas polsko-brytyjskich konsultacji międzyrządowych w 2017 r. zapowiedziano pogłębienie współpracy gospodarczej. W ramach rozmów przewidziano m.in. organizację Polsko-Brytyjskiego Forum Biznesu, Handlu i Inwestycji (BTI Forum). Pierwsza edycja odbyła się w maju 2018 roku. Zgodnie z postanowieniami konsultacji z 2018 r., w dn. 27-28 czerwca 2019 r. zorganizowana została II edycja Forum. Tematem przewodnim konferencji był zielony wzrost rozumiany jako wyzwanie, przed którym stoją oba kraje.

Inwestycje brytyjskie w Polsce

Polska od kilku lat pozostaje najbardziej atrakcyjną lokalizacją dla BIZ w regionie. NBP szacuje, że **wartość kapitału zainwestowanego przez firmy brytyjskie w Polsce na koniec 2017 r. wyniosła 9,6 mld EUR (6. miejsce wśród największych inwestorów)**. Stanowiło to **4,8% łącznej wartości kapitału zainwestowanego w Polsce (199,1 mld EUR)**. Jednak po kilku latach napływu brytyjskiego kapitału w formie BIZ w 2017 r. zarejestrowano jego odpływ z Polski w wysokości 11,1 mln EUR.

Przy uwzględnieniu kryterium kraju siedziby podmiotu dominującego Wielka Brytania uplasowała się na koniec 2017 r. na 5. miejscu z inwestycjami na poziomie 11,5 mld EUR (po Niemczech, USA, Francji i Niderlandach).

Łączna liczba zarejestrowanych inwestorów brytyjskich w Polsce (powyżej 1 mln euro) wynosi ponad 100, przy czym pierwsza 15. największych firm zainwestowała ponad 80% wartości wszystkich inwestycji brytyjskich w Polsce.

26 największych firm na brytyjskim indeksie giełdowym FTSE 100 zainwestowało w Polsce. W wyniku ich inwestycji powstało w ponad 100 tys. miejsc pracy.

Według danych GUS, na koniec 2017 r. funkcjonowało w Polsce 1186 podmiotów z udziałem brytyjskiego kapitału, z czego ponad połowa (tj. 687) zatrudniała do 9 osób. Wartość zagranicznych inwestycji tych firm, liczona wg metodologii GUS, wyniosła 8,2 mld PLN, co stanowiło 4,1% kapitału zagranicznego ogółem. W tym okresie na polskim rynku obecne były 144 firmy z Wielkiej Brytanii, których inwestycje przekraczały 1 mln USD. W podziale według sekcji PKD, brytyjskie inwestycje w Polsce są zlokalizowane przede wszystkim w przetwórstwie przemysłowym (50,4%) oraz w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (29,2%).

Co jest szczególnie ważne, powyższe miejsca pracy stworzone zostały zarówno w usługach, produkcji jak i centrach badawczo-rozwojowych. Ponadto, z danych GUS wynika, że większość zainwestowanego w Polsce brytyjskiego kapitału trafiło do małych firm zatrudniających do dziewięciu osób.

Najwięcej, **51% podmiotów z kapitałem brytyjskim, było zarejestrowanych w woj. mazowieckim, 12% w małopolskim, a 10% w wielkopolskim.**

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Do największych inwestycji brytyjskich w Polsce należą: Abf Overseas Ltd (artykuły spożywcze), Aerogistics Holding Ltd (statki powietrzne i związane z tym maszyny), AstraZeneca (farmacja), AVIVA Plc (finanse), Bates Ltd (transport, magazyny), Benckiser (produkcja mydła, detergentów, preparatów czyszczących itp.), BP Plc (produkty naftowe), British Oxygen Corporation (gazy techniczne), Cadbury's Schweppes (artykuły spożywcze), Cussons Group Ltd. (artykuły higieny osobistej), European Manufacturing Solutions (maszyny specjalnego przeznaczenia), GKN Industries Limited (części i akcesoria do pojazdów silnikowych), GlaxoSmithKline (farmacja), Imperial Tobacco Plc (wyroby tytoniowe), Kainos (SSC), Mc Bride Plc (AGD), Peak Packaging LTD (wyroby z tworzyw sztucznych), Reuters Group Limited (SSC), Robinson (wyroby z tworzyw sztucznych), Rolls Royce (przemysł samochodowy), RPC Group Plc (wyroby z tworzyw sztucznych), Shell Overseas Holdings Ltd. (produkty naftowe), Smiths Group Aerospace (statki powietrzne i związane z tym maszyny), Summit Motors Investment U.K. (części i akcesoria do pojazdów silnikowych), Tata Steel International (produkcja metalowych wyrobów konstrukcyjnych), Tesco Plc (supermarkety), The Royal Bank of Scotland Plc (bank), Xerox Ltd. (urządzenia i usługi związane z drukiem).

Jednymi z zakończonych w ostatnich latach projektów brytyjskich firm są:

- GSK Services powiększenie BSS – SSC (200 osób), Poznań;
- Pearson Central Europe BSS – SSC (60 osób), Kraków;
- Alexander Mann Solutions Poland BSS – BPO (300 osób), Gdańsk;
- Aero Gearbox International (joint venture Rolls Royce (UK) i Hispano Suiza (FR) lotnicza 56 mln nakładów i zatrudnienie 109, Ropczyce.

Ponadto PAIH obsługuje 13 projektów z Wielkiej Brytanii (3. pozycja w całym portfolio) o potencjalnej lokalizacji w Polsce (łącznie nakłady 248 mln euro i 2000 nowych miejsc pracy).

Obserwowane jest zwiększone zainteresowanie brytyjskich inwestorów rynkiem polskim, szczególnie wśród przedsiębiorstw średniej wielkości. Dotychczas poszukiwali oni z reguły możliwości wykorzystania środków dostępnych z Unii Europejskiej przy rozpoczynaniu działalności na terenie Polski. Realną szansą wydaje się być przenoszenie funkcji pomocniczych dużych przedsiębiorstw (księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi, badania i rozwój, itp.) do innych krajów (Business Process Offshoring).

Biorąc pod uwagę niższe koszty siły roboczej w Polsce w porównaniu do Wielkiej Brytanii, bliskość geograficzną dwóch krajów oraz bliskość kulturową, Polska jest atrakcyjnym partnerem do lokowania tego typu inwestycji.

Zaobserwować można także bardzo duże zainteresowanie zakupem nieruchomości w Polsce przez obywateli brytyjskich. Zdaniem brytyjskiego ośrodka analitycznego Oxford Economics, do kluczowych czynników, decydujących o atrakcyjności Polski jako lokalizacji centrów usług firm UK należą: lokalizacja – bliskość geograficzna oraz polityczne i kulturowe więzi. Podczas gdy Indie odgrywają ważną rolę w „offshoringu” usług, Polska i inne kraje Europy Wschodniej mają przewagę w „nearshoringu”, czyli sytuacji, w której przedsiębiorstwa decydują się na outsourcing usług do nieodległych lokalizacji, bez dużych różnic czasowych, co ułatwia zarządzanie projektami i równoważy wyższe koszty pracy niż w przypadku dostawców z odleglejszych lokalizacji.

Według British Polish Chamber of Commerce brytyjskie firmy są w najbliższych latach zainteresowane udziałem w inwestycjach w energetyce (w tym wydobywaniu gazu łupkowego i energetykę jądrową), transporcie i infrastrukturze (zwłaszcza kolejowej), ochronie zdrowia oraz przemyśle związanym z naukami biomedycznymi.

Materiał opracowany przez Departament Analiz Gospodarczych oraz Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej MPiT.

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Inwestycje polskie w Wielkiej Brytanii

Stan należności z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Wielkiej Brytanii na koniec 2017 r. osiągnął wartość 920 mln EUR (3,7% ogólnej skumulowanej wartości polskich BIZ). Udział Wielkiej Brytanii w należnościach z tytułu polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych zmniejszył się na przestrzeni ostatnich kilku lat – na koniec 2012 r. wynosił on 4,4 mld EUR i stanowił 10% ogólnej skumulowanej wartości polskich BIZ.

Napływ polskich inwestycji do Wielkiej Brytanii w 2017 r. wyniósł 38,9 mln EUR, podczas gdy jeszcze rok wcześniej odnotowano wycofanie kapitału w wysokości 197,7 mln EUR.

Spośród polskich firm, które zainwestowały w Wielkiej Brytanii są m.in. Can-Pack (produkcja opakowań metalowych dla przemysłu spożywczego i chemicznego), Boryszew (motoryzacja), Polcom (hotele), Rec Global (inżynieria oprogramowania), Kulczyk Investment (consulting), Comarch (IT), Integer (paczkomaty InPost), Impel (nieruchomości), Telefonika Kable (kable i przewody), Krosnoglass (szkło dekoracyjne), Press Glass (szyby), Wielton (naczepy), Black Red White, Forte, Nowy Styl (meble), Fakro (okna), Amika (AGD), Pelion (farmaceutyka), Inglot (kosmetyki), LPP (odzież) czy Colian (branża spożywcza).

W 2017 r. PGNiG otworzyło biuro handlu skroplonym gazem ziemnym (LNG) w Londynie.

W dalszym ciągu wzrasta zainteresowanie polskich firm i osób fizycznych podejmowaniem działalności, głównie usługowej, na terenie Wielkiej Brytanii. Rejestrowane są firmy głównie z sektora budowlanego, polskie hurtownie, sklepy i restauracje. Wg szacunków British Polish Chamber of Commerce 60 tys. tego typu firm założonych przez Polaków funkcjonuje na terenie Wielkiej Brytanii. W Companies House, brytyjskim rejestrze spółek, widnieje kilkadziesiąt tysięcy firm zarejestrowanych przez polskich obywateli.

Jednak większość polskiego kapitału napływającego do Wielkiej Brytanii ma nadal charakter przepływów czysto finansowych.

Materiał opracowany przez Departament Analiz Gospodarczych oraz Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej MPiT.

Wspieranie przedsiębiorczości i innowacji w Polsce i Wielkiej Brytanii

Polska i Wielka Brytania pozostają ważnymi partnerami. Utrzymywana jest ścisła dwustronna współpraca w zakresie wspierania innowacji. Wielka Brytania jest liderem innowacyjności, zajmuje 4. pozycję w rankingu Global Innovation Index 2018. Istotną kwestią jest wymiana doświadczeń - koncepcja funkcjonowania brytyjskich centrów Catapult (centrów technologii i innowacji – obecnie istnieje 10 takich ośrodków w UK).

Polsko-brytyjskie konsultacje międzyrządowe, które odbyły się 20 grudnia 2018 r. stanowiły początek współpracy w dziedzinie innowacji. Do życia zostało powołane Polsko-Brytyjskie Partnerstwo Technologiczne (UK-Poland Tech Partnership), zakładające realizację kilku wspólnych projektów we wspomnianym obszarze.

Jednym z przykładów jest **Start-up games**, zorganizowane przez MPiT i Ambasadę Wielkiej Brytanii w dn. 12 marca br. w Warszawie. To spotkania innowacyjnych polskich i brytyjskich start-upów z polskimi i brytyjskimi inwestorami. Do udziału w Startup Games Warsaw zgłosiło się 150 start-upów i 35 inwestorów z Polski i Wielkiej Brytanii.

6. Dostęp do rynku

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte wszelkie ograniczenia ilościowe i pozataryfowe w obrocie handlowym z Wielką Brytanią. Warunki dostępu dla polskich towarów i usług wynikające z brytyjskich przepisów są jednakowe dla wszystkich eksporterów i przedsiębiorców z państw członkowskich UE. Dostęp do brytyjskiego rynku może jednak ulec zmianie po nastąpieniu Brexitu.

Brytyjski rynek jest bardzo wymagający – konkurencja jest bardzo duża. Ponadto jest to rynek klienta, a wybór dostawców jest duży. Szanse na zaistnienie mają tylko firmy, które są w stanie się wyróżnić i zagwarantować produkt wysokiej jakości, wsparty niezawodną obsługą. Bardzo istotna jest również presja

**MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII**

na niskie ceny. Dodatkowo warto pamiętać o różnicach dotyczących standardów – od innego systemu miar, przez okna, które się inaczej otwierają, po żywność, gdzie certyfikat BRC jest niezbędny.

Brytyjczycy oczekują ścisłej realizacji kontraktowych uzgodnień oraz dotrzymywania terminów. Brytyjskie firmy są bardzo konkretne (jeżeli wysyłają ofertę oczekują odpowiedzi niemal natychmiast). Negocjacje powinny być prowadzone w sposób konsekwentny, ale z dużą dozą realizmu (niewskazane jest proponowanie zbyt wysokiej ceny wyjściowej). Klient oczekuje, że cena będzie znacznie niższa niż w Wielkiej Brytanii czy krajach Europy Zachodniej. Oprócz ceny ważny jest również czas dostawy. Korespondencję należy prowadzić w języku angielskim.

Wystąpienie Wielkiej Brytanii z UE może skutkować ograniczeniami w dostępie do brytyjskiego rynku pracy, przywróceniem kontroli celnych, wzrostem stawek celnych, wydłużonym czasem transportu ładunków oraz wzrostem jego kosztów, powrotem do konieczności uzyskania zezwoleń na wykonywanie przewozów, wprowadzeniem nowej polityki migracyjnej, zakończeniem swobody przepływu osób, a tym samym ograniczeniem napływu pracowników delegowanych. Przewidywane jest również, że większa część ładunków może docierać na rynek brytyjski drogą morską, co będzie stanowić ograniczenie dla polskich firm przewozowych.

7. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Zjednoczonym Królestwie

Adres: 47 Portland Place, Londyn W1B 1JH

Tel.: + 44 207 29 13 520

Fax: + 44 207 29 13 575

E-mail: london@msz.gov.pl

Strona internetowa: https://londyn.msz.gov.pl/pl/p/londyn_gb_a_pl/

Ambasador: Pan Arkady Rzegocki

Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) PAIH w Zjednoczonym Królestwie

Adres: 90 Gloucester Place, Londyn W1U 6HS

Tel.: +44 782 332 32 40

E-mail: wojciech.stando@paih.gov.pl, joanna.kobalczyk@paih.gov.pl, marzena.kwasna@paih.gov.pl

Strona internetowa: <https://uk.trade.gov.pl/pl/>

Kierownik biura: Pan Wojciech Stando

Ambasada Zjednoczonego Królestwa w Polsce

ul. Kawalerii 12, 00-468 Warszawa

Tel.: + 48 22 311 00 00

Fax: + 48 22 311 03 13

E-mail: info@britishembassy.pl

Strona internetowa: <https://www.gov.uk/world/organisations/british-embassy-warsaw.pl>

Ambasador: JE Pan Jonathan Knott

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii

Sierpień 2019 r.